

**Hyvinvointia kaikille -
OPPILAS- JA OPISKELIJAHUOLLON
OHJEKIRJA**

esiopetuksesta toisen asteen koulutukseen 2014 -

Perustuu oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin 1287/2013

Sisällysluettelo

JOHDANTO	4
1. OPPILAS- JA OPISKELIJAHUOLTOTYÖ	5
1.1. Huolen vyöhykkeet ja oppilas- ja opiskelijahuollon prosessikuvaus	7
1.2. Kasvatuksen tukeminen ja lastensuojelu	8
2. OPPILAS- OPISKELIJAHUOLTOTYÖN ORGANISOINTI ESI- JA PERUSOPETUKSESSA SEKÄ TOISEN ASTEEN KOULUTUKSESSA	9
2.1. Oppilas- ja opiskelijahuoltoryhmät, niiden tehtävät ja kokoonpano	9
2.2. Oppilas- ja opiskelijahuollon toiminnan rakenne	10
Yhteisöllinen oppilashuolto	10
Yksilökohtainen asiantuntijaryhmä	10
2.3. Oppilas- ja opiskelijahuoltoryhmän kirjaamiskäytäntö	10
Henkilötietojen salassapito ja käsittely	11
Tietojensaantioikeus	11
2.4. Moniammatillinen yhteistyö oppilas- ja opiskelijahuollossa	11
3. OPPIMINEN JA OPINTOJEN ETENEMINEN	12
3.1. Kolmiportainen tuki	12
3.2. Oppilashuollon toteutuminen opintojen nivelvaiheissa	12
Päivähoidosta esiopetukseen	13
Esiopetuksesta perusopetukseen	13
Perusopetuksen nivelvaiheissa	13
Perusopetuksesta toiselle asteelle	14
3.3. Eri kieli- ja kulttuuriryhmistä tulevien oppilaiden opintojen tukeminen	14
3.4. Pienluokkaopetus ja joustava perusopetus (Jopo)	15
3.5. Kodin ja koulun yhteistyö	15
3.6. Poissaolot ja niiden seuraaminen	15
3.7. Välitunnit	16
3.8. Kouluruokailu	16
3.9. Koulumatkat	17
3.10. Käyttäytyminen ja kurinpito	17
3.11. Kiusaamisen vastainen (KiVa) toiminta	17
3.12. Koulukuraattoripalvelut	17
Koulukuraattoripalvelut jäsennettynä kolmeksi alueeksi:	18
3.13. Psykologipalvelut	18
3.14. Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto	18
Kouluterveydenhuolto	18
Opiskeluterveydenhuolto	19
3.15. Ehkäisevä päihdetyö	20
3.16. Turvallisuus	20
4. TOIMINTA KRIISITILANTEISSA	20
Oman toimintayksikön kriisisuunnitelma ja -ryhmä	21
5. OPPILAS- JA OPISKELIJAHUOLTOTYÖN ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN	21
LÄHTEET	22
LIITTEET	

JOHDANTO

Kädessäsi on Kauhajoen kaupungin oppilashuoltotyön suunnitelma, joka perustuu lakimuutoksen 1287/2013(Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki) mukanaan tuomiin vaatimuksiin. Suunnitelman tavoitteena on päästä yksilön tekemästä työstä yhteiseen työhön, ongelmanratkaisuihin hyvinvoinnin tukemiseen, reagoimisesta ennakoimiseen, asettaa painopiste sairauenhoidosta terveyden edistämiseen ja huoltoon, saattaa organisaatioiden osaamiset yhteen sekä jalkauttaa hyvät suunnitelmat osaksi koulun arkea.

Suunnitelma koskee Kauhajoen kaupungin kaikkia esiopetusyksiköitä, peruskoulua sekä toisen asteen koulutusta ja se linjaa oppilas- ja opiskelijahuoltotyön käytänteet yhteneväisiksi kaikkia koskeviksi. Suunnitelma ohjaa meitä yhtenäisten toimintamallien käyttämiseen ja toimintakulttuurin luomiseen.

Oppilas- ja opiskelijahuoltotyö on luonnollinen osa koulun toimintaa, jonka avainasemassa on yhteistyö oppilaan, kodin ja koulun sisäisten sekä muiden yhteistyötahojen kanssa. Toisin sanoen oppilashuoltotyön tehtävänä on madaltaa kynnyksiä osallistua ja puuttua tilanteisiin, turvata jatkuvuus ja luoda yhteisellä arvopohjalla oleva koulun toimintakulttuuri, joka tukee kaikkien hyvinvointia. Oppilashuoltotyö kuuluu kaikille kouluyhteisössä työskenteleville sekä oppilashuoltopalveluista vastaaville viranomaisille. Moniammatillisen työskentelyn edellytyksenä on toisen työn tunteminen, sen kunnioittaminen ja arvostaminen. Oppilashuoltoa toteutetaan hyvässä yhteistyössä kotien kanssa.

Keskeisin oppilashuoltotyö tapahtuu luokissa havainnoimalla ja ottamalla huomioon sekä yksilö että koko opetusryhmä.

Tämä toimintaohjeistus on päivitetty työryhmätyönä kevään 2014 aikana, johon ovat osallistuneet eri kouluasteiden edustajat. Lisäksi yhteistyötä on tehty Kauhajoen kaupungin alueella sijaitsevien koulutuksen järjestäjien kanssa, joita ovat Suupohjan ammatti-instituutti, SEDU ja Kauhajoen evankelinen opisto. Kaikki Kauhajoen kaupungin alueella sijaitsevat oppilaitokset kuuluvat uuden lain mukaan kaupungin oppilas- ja opiskelijahuollon järjestämisen piiriin ja heidän kanssaan luodaan asian puitteissa tarvittavat puitesopimukset.

Kiitän kaikkia työryhmätyöskentelyyn osallistuneita ansiokkaasta työstä oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvoinnin parhaaksi,

Työryhmän puolesta,

Lari Marjamäki

1. OPPILAS- JA OPISKELIJAHUOLTOTYÖ

Oppilas- ja opiskelijahuoltoon sisältyvät opetuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen oppilashuolto sekä oppilashuollon palvelut, jotka ovat kansanterveyslaissa (66/1972) tarkoitettu kouluterveydenhuolto sekä lastensuojelulaissa (683/1983) tarkoitettu kasvatuksen tukeminen. Koulussa tätä työtä johtaa yksikön johtaja. Yksittäistä oppilasta koskevien tarvittavien oppilashuollollisten tukitoimien suunnittelussa tulee kuulla lasta tai nuorta ja huoltajaa. Keskeistä tiedonvälityksessä on yhteistyö oppilaan tai opiskelijan ja hänen huoltajansa kanssa. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004, laki perusopetuslain muuttamisesta 642/2010, 1287/2013 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki).

Esi- ja perusopetuksen oppilaalla ja toisen asteen opiskelijalla on oikeus saada maksutta opetukseen osallistumisen edellyttämä tarvittava oppilashuolto. Perusopetuslaissa (628/1998), laki perusopetuslain muuttamisesta (642/2010) ja lastensuojelulaissa (683/1983) veloitetaan koulu antamaan oppilaalle tarvitsemansa oppilashuolto.

Lukiokoulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että opiskelijalle annetaan tieto hänen käytävissään olevista terveydenhuollon ja sosiaalihuollon palveluista ja hänet ohjataan hakeutumaan näihin palveluihin. (Lukiolaki 29§a2).

Oppilas- ja opiskelijahuollolla tarkoitetaan

- oppilaan oppimisen
- psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä
- sosiaalisen hyvinvoinnin ennaltaehkäisemistä ja ylläpitämistä.

Oppilashuollon keskeisimpiä tehtäviä ovat turvallisen ja terveen oppimis- ja kouluympäristön luominen, mielenterveyden suojaaminen, syrjäytymisen ehkäisy ja koulu yhteisön hyvinvoinnin edistäminen. (Perusopetuslaki (628/1998); laki perusopetuslain muuttamisesta (642/2010); lastensuojelulaki (417/2007).

Koulun koko henkilökunta toimii kasvattajana ja kantaa kasvatustavasta vastuuta. Työn lomassa on suotavaa keskustella laajasti kaikista oppilaita ja opiskelijoita koskevista havainnoista. Koulun vastaava kokki, ravitsemustyöntekijä, laitoshuoltaja, kiinteistöhoitaja tai aamu-iltapäiväkerhon vetäjä havainnoi lasta omasta opettajasta poikkeavasta näkökulmasta. Tällaista keskustelulle avointa ja huolet rohkeasti puheeksi ottavaa työtä suosittelaa. Keskustelu on henkilötietolain ja julkisuuslain mukaan mahdollista, mutta jokainen koulun työntekijä on vaitiolovelvollinen oppilaiden ja heidän perheenjäsentensä henkilökohtaisista asioista ja taloudellisesta asemasta. Oppilashuoltoryhmän jäsen kerää ja suodattaa oppilaistaan tietoja monelta suunnalta. Taulukon 1 on kerätty oppilas- ja opiskelijahuoltoja ohjaava lainsäädäntö.

Toisen asteen opiskeluhuollon tavoitteena on edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia ja huolehtia oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista sekä opiskelu ympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Opiskeluhuolto toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena opiskeluhuoltona. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013 3§)

Opiskeluhuollon kokonaisuuteen sisältyvät opetussuunnitelman mukainen opiskelijahuolto sekä opiskeluhuollon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä opiskelijaterveydenhuollon palvelut. Opiskeluhuolto järjestetään monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa. Opiskeluhuolto toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhuolto kuuluu kaikille, mutta ensisijainen vastuu opiskeluyhteisön hyvinvoinnista on oppilaitoksen henkilökunnalla.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) tarkoituksena on 1) edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia sekä osallisuutta ja ehkäistä ongelmien syntymistä; 2) edistää oppilaitosyhteisön ja opiskelu ympäristön hyvinvointia, terveellisyyttä ja turvallisuutta, esteettömyyt-

tä, yhteisöllistä toimintaa sekä kodin ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä; 3) turvata varhainen tuki sitä tarvitseville; 4) turvata opiskelijoiden tarvitsemien opiskeluhoitopalvelujen yhdenvertainen saatavuus ja laatu; 5) vahvistaa opiskeluhoitotoimintaa ja johtamista toiminnallisena kokonaisuutena ja monialaisena yhteistyönä.

<p>ESI- JA PERUSOPETUS Perusopetuslaki 628//1998, 477/2003, sovelletaan opetuksen järjestämispaikasta riippumatta. Laki perusopetuslain muuttamisesta (642/2010) 1287/2013Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki</p>	<p>LUKIO Lukiolaki 629/1998, 478/2003 1287/2013(Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki)</p>
<p>Lastensuojelulaki 417/2007 Kansanterveyslaki 66/1972, 626/2007, asetus 380/2009 Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 785/1992, 7-9, 13 § Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä 159/2007, 10 §, 13 § Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000), 17§ Henkilötietolaki 523/1999 § 1, 3, 5, 6, 11 § Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999, 24, 26 § Julkisuuslaki 24 § Hallintolaki (434/2003), 14§ Yhdenvertaisuuslaki Perustuslaki (731/1999) YK:n lasten oikeuksien sopimus, 12. artikla Sosiaali- ja terveysministeriön asetus 380/2009</p>	

Taulukko 1. Oppilas- ja opiskelijahuoltoa ohjaava lainsäädäntö.

Oppilas- ja opiskelijahuollossa tulee pyrkiä ennakoivaan työhön. Ennakoivat toimintatavat ja tuen varhainen aloittaminen edellyttävät pedagogisen toiminnan joustavuutta ja työkäytäntöjen arviointia varhaisen tuen näkökulmasta. Oppilaalle ja opiskelijalle annettava tuki on perustointia, jolloin hän ei leimaannu tai erotu muista oppilaista.

Kouluissa on käytössä monia ennakoivia toimintamalleja, esimerkiksi:

- yhteinen vastuu oppilaasta tai opiskelijasta yli organisaatiorajojen
- kodin ja koulun yhteistyö
- oppilaantuntemus, kohtaaminen
- yksilö- ja ryhmätoiminta, luokan yhteiset projektit
- ilmapiiri- ja kouluviihtyvyysskyselyt
- tukioppilas- ja kummioppilastoiminta
- yhteiset tapahtumat, perinteet
- yhtenäinen toimintakulttuuri
- yhtenäiset pelisäännöt
- kasvatustalustelut
- yhteistyötahojen tukipalvelut
- kouluterveyskysely
- KiVa-koulun tilannekartoitus oppilaille ja henkilökunnalle
- hyvinvointikysely (www.edu.fi)

1.1. Huolen vyöhykkeet ja oppilas- ja opiskelijahuollon prosessikuvaus

Oppilas- ja opiskelijahuollon toiminta on osa arkea ja perustoimintoja, johon kuuluvat ennakoiva ja kriisityö, huolen puheeksi ottaminen sekä ongelmiin puuttuminen.

Lastentarhanopettaja, esiopettaja, luokanopettaja, erityisluokanopettaja, luokan- tai ryhmänohjaaja käyttää halutessaan apunaan/työkalunaan Huolen kartoitus -lomaketta (liite 1), jolla kartoitetaan oppilaan tai opiskelijan tilannetta subjektiivisesti arvioiden.

Oppilaista ja opiskelijoista, joista on suurta huolta, tulee konsultoida opiskeluhuollon oikeaa ammattihenkilöä ja ohjata oppilasta/opiskelijaa oikean auttavan tahon pariin, jotta huoli saataisiin ratkottua.

Alla oleva Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen kehittämä huolen vyöhykkeistö (Taulukko 2) toimii koulussa tai oppilaitoksessa oppilas- ja opiskelijahuollon työkaluna.

Huolen vyöhykkeitä on viisi. Lapsista ja nuorista kokema huoli nähdään jatkumona, jonka yhdes- sä ääripäässä on ei huolta -tilanne ja toisessa ääripäässä suuri huoli -tilanne, jossa työntekijä kokee lapsen tai nuoren olevan välittömässä vaarassa.

Huolen vyöhyke ja huolen aste	Havainnot
1. Ei huolta	<ul style="list-style-type: none"> Lapsen asiat ovat hyvin. Lapsi kasvaa, kehittyy tai oppii normaalisti ja hänellä on hyvät kasvuolosuhteet. Työntekijä kokee asioiden ja oman toiminnan sujuvan niin kuin pitääkin ja tuottavan toivottuja tuloksia.
2. Ajoittain pieni huoli	<ul style="list-style-type: none"> → Huolen puheeksi ottaminen koetaan suhteellisen helpoksi, koska kollega pystyy tarjoamaan tukeaan. → Useimmiten tuen antaminen auttaa ja tuottaa toivottua myönteistä kehitystä. Pienen huolen vyöhykkeellä on hyvät mahdollisuudet varhaiseen puuttumiseen.
3. Usein pieni huoli. Omat keinot riittävät toistaiseksi.	<ul style="list-style-type: none"> Työntekijällä käy pieni huoli tai ihmettely mielessä toistuvasti. Hänellä on kuitenkin vahva luottamus omiin auttamismahdollisuuksiinsa. → Asia tulee ohjata oppilashuoltotyöhön.
4. Tuntuva huoli. Omat keinot eivät enää riitä.	<ul style="list-style-type: none"> Tilanteet ovat kuormittavia. Työntekijä kokee kasvavaa huolta, kaipaa lisävoimavaroja ja kontrollia. → Pohdinta sitooko vaitiolovelvollisuus vai lastensuojelulain 25 § ilmoitusvelvollisuus, joka antaa mahdollisuuden hakea tukea ja asiantuntija-apua.
5. Suuri huoli/ Oppilaan kehitys ja/ tai oppiminen on vaarassa.	<ul style="list-style-type: none"> Työntekijä arvioi lapsen tai nuoren olevan vaarassa. Työntekijä ennakoii, että lapselle tai nuorelle käy todella huonosti, ellei tilanteeseen saada muutosta heti. → Tehtävä lastensuojeluilmoitus.

Taulukko 2. Huolen vyöhykkeet.

1.2. Kasvatuksen tukeminen ja lastensuojelu

Lasten ja nuorten kasvatuksessa ensisijainen vastuu on kodeilla. Koulun perustehtävä on opettaa ja kasvattaa, joten kasvatustyötä tehdään yhdessä kotien kanssa. Tässä yhteistyössä huomioidaan koulun ja kodin yhteinen arvopohja pyrkien hyvään kasvatuskumppanuuteen. Oppilaista huolehtiminen ja ongelmatilanteiden ennakointi kuuluvat koulun arkeen.

Oppilas- ja opiskelijahuollon keskeisenä tehtävänä on toimia lastensuojelulain hengessä. Lastensuojelulaki turvaa lapsen oikeutta turvalliseen kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä erityiseen lastensuojeluun.

Lastensuojelulain 40 § on ehdottomasti velvoittava säännös, joka syrjäyttää muissa laeissa olevat vaitiolo- ja salassapitosäännökset. Rikoslaisissa on säädetty virkavelvollisuuden laiminlyönnistä ja säännöstöä sovelletaan myös ilmoituksen tekemättä jättämistapauksissa.

Jos sosiaali- ja terveydenhuollon, koulutoimen, poliisitoimen tai seurakunnan palveluksessa tai luottamustoimessa oleva henkilö on virkaa tai tointa hoitaessaan saanut tietää ilmeisestä perhe- ja yksilökohtaisesta lastensuojelun tarpeesta lapsesta, hänen on ilmoitettava asiasta viipymättä sosiaalilautakunnalle. (Lastensuojelulaki 40§).

Ennen lastensuojeluilmoituksen tekemistä on ilmoituksen tekijän ilmoitettava asiasta oppilaan/ opiskelijan huoltajille.

Lastensuojeluilmoitus tehdään aina kirjallisena. Ilmoituksessa tulee käydä ilmi seuraavat asiat:

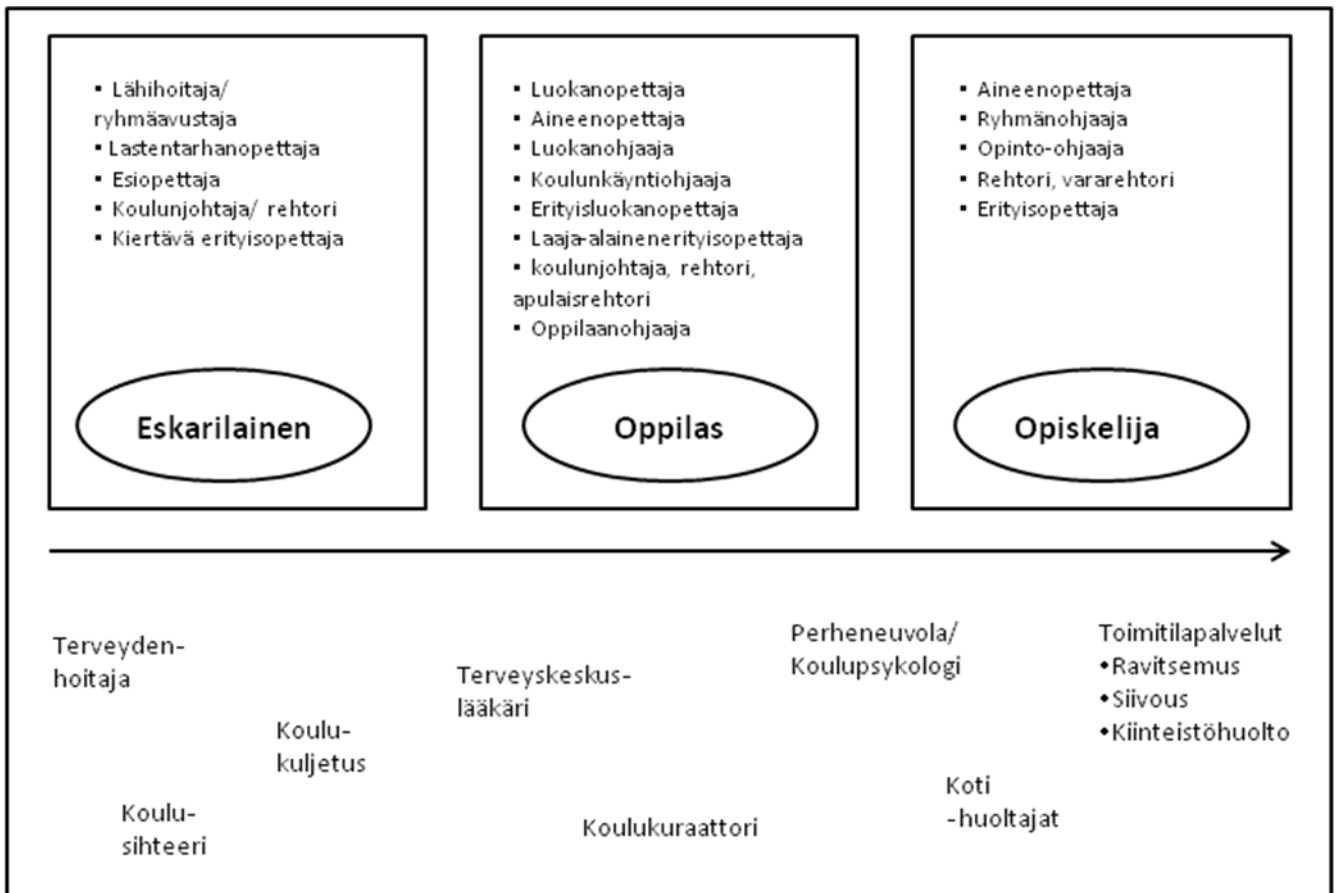
- * ilmoittajan yhteystiedot
- * mihin tieto/huoli perustuu
- * mitä on tapahtunut
- * miten asia on tullut ilmoittajan tietoon
- * miten hän on työskennellyt lapsen ja hänen perheensä kanssa kyseisessä asiassa.

Lastensuojeluilmoituslomake löytyy osoitteesta www.sosiaaliportti.fi.

Lastensuojelun työntekijä ottaa tarvittaessa yhteyttä ilmoituksen tekijään tehdäkseen tarkentavia kysymyksiä ja kirjaa lastensuojeluilmoituksen lapsen asiakirjoihin. Lastensuojeluprosessi käynnistyy lastensuojeluilmoituksesta ja lapsen suojelutarpeen arvioinnista.

2. OPPILAS- JA OPISKELIJAHUOLTOTYÖN ORGANISOINTI ESI- JA PERUSOPETUKSESSA SEKÄ TOISEN ASTEEN KOULUTUKSESSA

Tässä kappaleessa kuvataan oppilas- ja opiskelijahuoltotyön päivittäiset toimijat ja heidän työnkuvansa. Kuvion 2 yläosassa on eritelty esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen toimijat ja alaosassa on kaikkien toimintayksiköiden yhteiset toimijat, jotka vaikuttavat lapsen ja nuoren hyvinvointiin koulupäivän aikana.

Kuvio 2. Oppilas- ja opiskelijahuoltotyön toimijat eri organisaatioissa; esi- ja perusopetuksessa sekä lukiokoulutuksessa.

2.1. Oppilas- ja opiskelijahuoltoryhmät, niiden tehtävät ja kokoonpanot

Oppilas- ja opiskelijahuoltoryhmä on moniammatillinen asiantuntijaelin, joka koordinoi, organisoii ja kehittää toimintayksikön oppilashuoltoa. Oppilas- ja opiskelijahuoltotyöhön voi tuoda huolensa toimintayksikön työntekijä, oppilas, opiskelija tai hänen huoltajansa. Oppilas- ja opiskelijahuoltotyössä keskusteltavat asiat lähtevät oppijoiden ja kouluyhteisön tarpeista.

Yhteisöllisessä oppilashuollossa käsitellään seuraavia asioita:

- yhteinen oppilashuoltotyön suunnittelu ja arviointi hyvinvointia edistään
- henkilöstöön ja sen toimintaan liittyvät asiat
- oman oppilaitoksen toimintaa koskevat asiat.

Oppilas- ja opiskelijahuollon toteuttaminen edellyttää moniammatillisen yhteistyön organisointia oppilaitosympäristössä ja sen alueella. Sen tehtävänä on:

- ennakoida koulu- ja oppilaitosyhteisössä tapahtuvia muutoksia
- ehkäistä kiusaamista, päihteidenkäyttöä ja koulupudokkuutta

- seurata ja varmistaa oppimisympäristöjen turvallisuutta ja sitä, että vuorovaikutus niissä mahdollistuu
- olla laatimassa kriisisuunnitelmaa ja varautua toimimaan sen toteuttamista vaativissa tilanteissa

Kukin toimintayksikkö nimeää oppilas- ja opiskelijahuoltoryhmän kokoonpanon, jonka toiminnasta vastaa yksikön johtaja. Koulujen yhteydessä toimivissa esiopetusyksiköissä toiminnasta vastaa yksikön johtaja. Oppilas- ja opiskelijahuoltoryhmä laatii toimintasuunnitelman, joka päivitetään arvioinnin pohjalta lukuvuosittain. Ryhmän kokoontumisen tulee olla säännöllistä ja sen tulee painottua hyvinvoinnin ylläpitämiseen. Toimintatavat ja -tavoitteet voivat olla erilaisia eri toimintayksiköissä. Oppilas- ja opiskelijahuoltoryhmän kokoonpano- ja toimintasuunnitelmalomake liitteenä (liite 4). Suunnitelma lisätään yksikön vuosisuunnitelman liitteeksi.

2.2. Oppilas- ja opiskelijahuollon toiminnan rakenne

Yhteisöllinen oppilashuolto

Koulukohtainen ryhmä kokoontuu säännöllisesti lukuvuoden aikana. Ryhmään kuuluvat koulun johtaja, luokanopettaja(t), erityisopettaja(t), koulukuraattori, kouluterveydenhoitaja, mahdollinen koulunkäyntiohjaaja ja esiopettaja. Lisäksi ryhmän toimintaan voivat osallistua koulun aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajat sekä tilanteen vaatimat erityisasiantuntijat. Koollekutsujana ja puheenjohtajana toimii koulun johtaja.

Yhteisöllisessä opiskeluhuoltotyössä seurataan, arvioidaan ja kehitetään koulu yhteisön ja oppilasryhmien hyvinvointia. Lisäksi huolehditaan kouluympäristön terveellisyydestä, turvallisuudesta ja esteettömyydestä. Ryhmä laatii koulukohtaisen oppilashuoltosuunnitelman. Ryhmä osallistuu koulun sisäiseen kehittämiseen ja oppilashuollon suunnitelmalliseen arviointiin. Ryhmä toiminnan tarkoituksena on olla tukena opettajille, vanhemmille sekä oppilaille. Ryhmään voi ottaa yhteyttä kuka tahansa koulu yhteisöstä tai sen ulkopuolelta.

Oppilas- ja opiskelijahuoltoryhmän toimintasuunnitelman laatiminen.
→ jokainen toimintayksikkö vastaa lomakkeen täyttämisestä ja päivittämisestä (liite 4)

Yksilökohtainen asiantuntijaryhmä

Ryhmän monialainen kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan. Kootaan tarvittaessa yksittäisen oppilaan tai oppilasryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja oppilashuollon palveluiden järjestämiseksi. Koollekutsujana toimii vastuuhenkilö, joka myös kirjaa aikajärjestyksessä etenevän oppilashuoltokertomuksen. Kun asiaa käsitellään huolen tuottamisen jälkeen, on lupa aina kysyttävä huoltajalta kirjallisesti.

2.3. Oppilas- ja opiskelijahuoltoryhmän kirjaamiskäytäntö

”Oppilashuoltoon sisältyvät opetuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen oppilashuolto sekä oppilashuollon palvelut, jotka ovat kansanterveyslaissa (66/1972) tarkoitettu kouluterveydenhuolto sekä lastensuojelulaissa (417/2007) tarkoitettu koulunkäynnin tukeminen.

Oppilashuoltotyötä toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajiensa tai muun laillisen edustajan kanssa. Silloin kun oppilashuoltotyössä käsitellään yksittäistä oppilasta koskevaa asiaa, asian käsittelyyn voivat osallistua vain ne oppilaan opetukseen ja oppilashuollon järjestämiseen osallistuvat, joiden tehtäviin oppilaan asian käsittely välittömästi kuuluu. Oppilaan huoltajan tai

muun laillisen edustajan kirjallisella suostumuksella tai niin kuin laissa erikseen säädetään oppilaan asian käsittelyyn voi osallistua myös muita tarvittavia tahoja.

Käsiteltäessä yksittäistä oppilasta koskevaa asiaa oppilashuoltotyössä kirjataan lomakkeelle (liite 5), josta ilmenee seuraavat asiat:

- * asian vireille panija
- * aihe
- * päätetyt jatkotoimenpiteet ja niiden perustelut
- * asian käsittelyyn osallistuneet
- * mitä tietoja ja kenelle oppilaasta on annettu

Oppilas- ja opiskelijahuoltoryhmän kirjaamisista syntynyt rekisteri säilytetään kunkin yksikön lukollisessa arkistossa.” Henkilötietojen käsittelystä vastaa rekisterinpitäjänä opetuksen järjestäjä. (Laki perusopetuslain muuttamisesta 642/2010, 31a§.)

Henkilötietojen salassapito ja käsittely

”Opetuksen järjestämisestä vastaavien toimielinten jäsenet, 37 §:ssä tarkoitetut henkilöt, koulu-terveydenhuollon edustajat, koulukuraattorit, koulupsykologit ja opetusharjoittelua suorittavat eivät saa sivullisille ilmaista, mitä he ovat tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan saaneet tietää oppilaiden tai tässä laissa tarkoitetun henkilöstön taikka heidän perheenjäsentensä henkilökohtaisista oloista ja taloudellisesta asemasta.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa tai salassapitovelvollisuudesta erikseen säädetään, on oppilaan oppilashuoltotyöhön osallistuvilla oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä oppilaan opettajalle ja tämän lain mukaisesta opetuksesta ja toiminnasta vastaavalle viranomaiselle oppilaan opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot.

Oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella voidaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömiä salassa pidettäviä tietoja pyytää myös muilta tahoilta.

Jos oppilas siirtyy toisen opetuksen järjestäjän tämän lain mukaisesti järjestämään opetukseen tai toimintaan, aikaisemman opetuksen järjestäjän on salassapitosäännösten estämättä viipymättä toimitettava oppilaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot uudelle opetuksen järjestäjälle. Vastaavat tiedot voidaan antaa myös uuden opetuksen järjestäjän pyynnöstä.” (Laki perusopetuslain muuttamisesta 642/2010, 40 §.)

Tietojensaantioikeus

”Opetuksen järjestäjällä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta oppilaan opetuksen järjestämiseksi välttämättömät tiedot sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaiselta, muulta sosiaalipalvelujen tai terveydenhuollon palvelujen tuottajalta sekä terveydenhuollon ammattihenkilöltä.” (Laki perusopetuslain muuttamisesta 642/2010, 41 §.)

2.4. Moniammatillinen yhteistyö oppilas- ja opiskelijahuollossa

Moniammatillinen yhteistyö oppilas- ja opiskelijahuollossa on määritelty mm. mielenterveys-, kansanterveys-, sosiaalihuolto- ja lastensuojelulaissa. Lasten ja nuorten psykososiaaliseen hoitoon liittyvää moniammatillista yhteistyötä tehdään mm. terveys- ja sosiaalipalveluiden kanssa. Lisäksi konsultoidaan esimerkiksi erikoissairaanhoidon. Ennen konsultointia on koulun tai oppilaitoksen oppilas- tai opiskelijahuoltoryhmän pyydettävä lupaa huoltajalta (-jilta) saada tietoa muista viranomaistahoilta (liite 3) Moniammatillinen henkilöstö muodostaa kokonaisnäkemysten

lapsen/nuoren tilanteesta ja tekee arvioinnin sekä suositukset opiskelun ja kuntoutuksen suhteen yhteistyössä huoltajien kanssa.

3. OPPIMINEN JA OPINTOJEN ETENEMINEN

3.1. Kolmiportainen tuki

Perusopetuksen lakimuutoksen (1.1.2011) sekä opetussuunnitelmamuutoksen myötä (1.8.2011) kunnissa otetaan käyttöön varhaisen puuttumisen ja kolmiportaisen tuen malli. Malli on käytössä esi- ja perusopetuksessa. 1.1.2014 alkaen Kauhajoen kaupungin varhaiskasvatus on ottanut käyttöön vastaavan kolmiportaisen mallin ja käsitteistön nivelvaiheiden yhtenäistämiseksi. Kauhajoella kolmiportaisen tuen käytänteet on laadittu Kelpo-hankkeessa.

Varhainen puuttuminen tarkoittaa koko kouluajan aikaista, mahdollisimman varhaista, oppilaan asioihin tarttumista. Tavoitteena on tuen tarpeen havaitseminen mahdollisimman varhain sekä tuen järjestäminen mahdollisimman paljon yleisen tuen tasolla.

Kolmiportaisen tuen muodot ovat yleinen, tehostettu sekä erityinen tuki.

Yleisen, tehostetun ja erityisen tuen malli ja eri tukimuotojen käyttö Kauhajoen kaupungissa on koottu alla olevaan taulukkoon (7).

Eri tukimuotojen käyttö Kauhajoella yleisen, tehostetun ja erityisen tuen seulonnan malli huomioiden		
YLEINEN TUKI	TEHOSTETTU TUKI	ERITYINEN TUKI
LÄKISÄÄTEISET PROSESSIT		
PEDAGOGINEN ARVIO	OPPISSUUNNITELMA	PEDAGOGINEN SELVITYS
ERITYISEN TUEN PÄÄTÖSPÄÄTÖS/HOJKS		
OPETUKSEN JA TUEN SUUNNITTELU:		
OPPISSUUNNITELMA	OPPISSUUNNITELMA	HOJKS
TUKIMUODOT		
Kun oppilaalla havaitaan tilapäisiä vaikeuksia jos- sakin oppiaineessa tai koulunkäynnissä	Kun oppilaalla on toistuvia vaikeuksia jos- sakin oppiaineessa tai koulunkäynnissä	Kun oppilaan vaikeudet ovat pysyviä ja laaja- alaisia
eriyttäminen	eriyttäminen	eriyttäminen
oppilaanohjaus	oppilaanohjaus	oppilaanohjaus
oppilashuollon tuki	oppilashuollon tuki	oppilashuollon tuki
tukiopetus	tukiopetus	tukiopetus
osa-aikainen erityisopetus	osa-aikainen erityisopetus	osa-aikainen erityisopetus
kodin ja koulun välinen yhteistyö	apuvälineet	apuvälineet
jakotuntien järkevä käyttö pienillä kouluilla	avustajapalvelut	avustajapalvelut
	kodin ja koulun välinen yhteistyö	kokoaikainen erityisopetus
	jakotuntien järkevä käyttö pienillä kouluilla	kodin ja koulun välinen yhteistyö

Taulukko 7. Yleisen, tehostetun ja erityisen tuen malli sekä tukimuodot.

3.2. Oppilashuollon toteutuminen opintojen nivelvaiheissa

Nivelvaiheita ovat siirtyminen esiopetuksesta kouluun, kuudennelta luokalta seitsemännelle luokalle, siirtyminen toisen asteen koulutukseen, yleisopetuksesta erityisopetukseen, erityisopetuksesta yleisopetukseen, siirryttäessä kaupungin sisällä tai kuntien välillä. Toisen ja kolmannen vuosiluokan välissä on myös nivelvaihe uusien oppiaineiden ja usein myös uuden luokanopettajan myötä.

Nivelvaiheita ovat koulun vaihtuminen kesken perusopetuksen tai toisen asteen opiskelun. Kaksoistutkintoa suorittaessa nivelvaiheena voidaan ymmärtää myös eri koulujen käytänteiden yhteensovittamisen. Perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen nivelvaihe on kahden kouluasteen välinen taitekohta, jossa tehdään valintoja jatko-opinnoista. Nivelvaihe on ymmärrettävä pidempänä siirtymävaiheena, jossa lapsi tai nuori selkiinnyttää asteittain suuntautumistaan ja pyrkimyksiään jatko-opintoihin ja ammattiin liittyen.

Opetuksen järjestämisen kannalta tärkeät asiat tulee siirtää nivelvaiheessa. Sekä lähettävä että vastaanottava koulu kantavat omalta osaltaan vastuun nivelvaiheyhteistyön toteutumisesta. Oppilashuollon nivelvaiheissa painottuu ennakoiva ja luottamuksellinen oppilashuolto. Tässä tilanteessa lapsen turvallisen koulunkäynnin takaamiseksi on tärkeää, että riittävät tiedot siirtyvät nivelvaiheissa oppilaan mukana.

Tuettu siirtymä on tarpeen erityisesti silloin, kun oppilaalla tai opiskelijalla on erityisen tuen tarpeita. Tällöin tarvitaan moniammatillista sekä kodin ja koulun välistä yhteistyötä. Tieto tulevasta koulusta tai oppilaitoksesta, luokkakavereista sekä henkilökunnasta helpottaa jokaisen oppilaan tai opiskelijan valmistautumista tulevaan kouluvuoteen.

Tukitoimet ja hoito jatkuvat, ymmärrys ja tieto seuraavat lasta tai nuorta riippumatta siitä, missä ympäristössä hän on. Nivelvaiheyhteistyöhön kuuluu kaikkien lasten ja nuorten hyvinvoinnista huolehtiminen sekä yksilöinä että ryhmässä.

Päivähoidosta esiopetukseen

Jokaiselle varhaiskasvatuksessa olevalle lapselle on laadittu varhaiskasvatussuunnitelma, joka siirtyy huoltajien suostumuksella lapsen mukana esiopetukseen. Samoin varhaiskasvatuksessa tehdyt pedagogiset arviot tai oppimissuunnitelmat siirtyvät syksystä 2014 alkaen esiopetukseen, jolloin saadaan jatkumo lapsen kehityksen tukemiselle. Lukuvuoden alussa esiopettaja käy henkilökohtaisen keskustelun jokaisen vanhemman kanssa, ja samalla kirjataan lapsen tavoitteita esiopetusvuodeksi.

Esiopettaja kutsuu syyslukukauden alussa koolle oppilashuolto- / tiedonsiirtopalaverin. Tiedonsiirtopalavereita voidaan käydä myös edelliskeväänä päivähoidon lastentarhanopettajien, varhaiserityisopettajien kanssa ja esiopetuksen väen kanssa, jolloin heidän tietoa voidaan hyödyntää mm. ryhmien muodostamisessa. Tietojen siirto edellyttää lupaa huoltajilta.

Esiopetuksesta perusopetukseen

Tiedonsiirrosta esiopetuksesta perusopetukseen vastaa erityisopettaja yhdessä lastentarhanopettajan kanssa. Tiedonsiirto esioppilaista kouluun voi tapahtua myös koulun oppilashuoltoryhmän välityksellä, jolloin koollekutsujana toimii koulunjohtaja (toukokuu). Tietojen siirto edellyttää lupaa huoltajilta. Siirrossa voidaan hyödyntää esiopetuksessa käytössä olevaa Esikoulusta kouluun -lomaketta.

Hyväksi koettuja yhteistyömuotoja toteutettaviksi niiden mahdollisuuksien mukaan, mitä esiopetusyksiköillä ja kouluilla on:

- Vuosikello eli vuosisuunnitelma, johon yhteisiä tapahtumia tai tempauksia kirjataan
- Esiopetuksen ja koulun yhteiset koulutukset (esim. oppimisen polun keskeiset taidot ja tavoitteet, yhteiset pelisäännöt)
- Yhteiset juhlat tai vierailut
- Kummiluokka toiminta jne.

Perusopetuksen nivelvaiheissa

Perusopetuksen sisällä, saman Kauhajoen kaupungin alueella, tiedonsiirto lapsen ja nuoren kouluun koskevista asioista on luonnollinen osa koulun arkea. Tiedonsiirrosta vastaavat luokanopettajat, erityisopettajat, yksiköiden johtajat, koulukuraattorit, koulusihteerit, terveydenhoitajat ja oppilaanohjaajat yhteistyössä huoltajien kanssa.

Koulujen välillä, muutettaessa toiselta paikkakunnalta, toteutettavasta tiedonsiirrosta vastaavat yksiköiden johtajat, erityisopettajat, koulukuraattorit, oppilaanohjaajat, luokanopettajat, aineenopettajat, koulusihteerit ja terveydenhoitajat.

Perusopetuksesta toiselle asteelle

Siirrettäessä oppilaan tietoja perusopetuksesta lukiokoulutukseen ja toiselle asteelle tarvitaan tiedonsiirtoon aina lupa huoltajilta. Erityisesti oppilaille, joille on laadittu henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS), on tietojen siirto tarpeen. Tietojen siirrosta vastaa erityisopettaja.

3.3. Eri kieli- ja kulttuuriryhmistä tulevien oppilaiden opintojen tukeminen

Maahanmuuttajaoppilailla tarkoitetaan sekä Suomeen muuttaneita että Suomessa syntyneitä maahanmuuttajataustaisia lapsia ja nuoria.

Maahanmuuttajien opetuksessa noudatetaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita oppilaiden taustat ja lähtökohdat kuten äidinkieli ja kulttuuri, maahanmuuton syy ja maassaoloaika huomioon ottaen. Opetuksella on lisäksi erityistavoitteita. Opetuksen tulee tukea oppilaan kasvamista sekä suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön että oppilaan oman kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi.

Maahanmuuttajalle opetetaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta suomea (S2) tai ruotsia toisena kielenä, mikäli hänen suomen tai ruotsin kielen taitonsa ei arvioida olevan äidinkielen tasoinen kaikilla kielitaidon osa-alueilla. Maahanmuuttajille tulee mahdollisuuksien mukaan järjestää myös oppilaan oman äidinkielen opetusta.

Suomen tai ruotsin kielen ja oppilaan äidinkielen opetuksen ohella tulee maahanmuuttajille antaa tukea myös muilla oppimisen osa-alueilla tasavertaisten oppimisvalmiuksien saavuttamiseksi. Maahanmuuttajaoppilaalle voidaan laatia oppimissuunnitelma, joka voi olla osa oppilaan kotoutumissuunnitelmaa.

Opetuksessa on otettava huomioon maahanmuuttajaoppilaan aikaisempi oppimishistoria sekä kasvatus- ja opetusperinteet. Kodin ja koulun välisessä yhteistyössä otetaan huomioon perheiden kulttuuritausta ja kokemukset lähtömaan koulujärjestelmästä. Huoltajat tutustutetaan suomalaiseen koulujärjestelmään, koulun toiminta-ajatukseen, opetussuunnitelmaan, arviointiin, opetusmenetelmiin sekä oppilaan oppimissuunnitelmaan.

Oppilaan ja hänen huoltajiensa tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, kielistä ja kulttuureista hyödynnetään opetuksessa.

Lukiossa opiskelijan tavoitteena on osallistua opintojen päättövaiheessa ylioppilaskirjoituksiin. S2-opinnoissa opiskelija voi osallistua äidinkielenään suomea puhuvien opiskelijoiden kursseille ja täydentää suomen kielen puutteita esimerkiksi S2-kielen kieliopinnoilla. Kurssisuoritukset merkitään S2-opinnoiksi. S2-opinnoilla on tarkoitus tukea opiskelijan mahdollisuuksia selviytyä muissa lukion aineissa opiskeltavasta suomenkielisestä aineistosta.

Muissa opiskeltavissa aineissa voi saada tukea esim. tukiopetuksen muodossa. Kokeessa voi olla mahdollista käyttää sanakirjaa tietyissä tilanteissa tai osan kokeista voi suorittaa suullisesti, jos opettajan kanssa on sovittu asiasta etukäteen.

3.4. Pienluokkaopetus ja joustava perusopetus (Jopo)

Pienluokkaopetusta toteutetaan perusopetuksen 1. - 9. vuosiluokilla. Opetuksesta vastaa pääasiassa erityisluokanopettaja, muutamissa aineissa aineenopettaja. Pienluokka muodostaa ryhmän, jonka oppilailla on oppimisen vaikeuksia.

Joustavan perusopetuksen (Jopo) tavoitteena on tukea oppilaita, jotka ovat vaarassa jäädä ilman perusopetuksen päättötodistusta. Samalla pyritään ehkäisemään toisen asteen koulutuksesta pois jäämistä ja koulutuksen keskeyttämistä. Toimintamallin avulla kehitetään perusopetukseen yksilöllisiä, oppilaiden erilaiset tarpeet huomioivia toimintatapoja ja opetusmenetelmiä. Joustavassa perusopetuksessa korostuvat toiminnallisuus, erilaisten oppimisympäristöjen käyttö ja työssäoppiminen.

3.5. Kodin ja koulun yhteistyö

Perusopetuslain 3§ edellyttää, että koulun ja kodin yhteistyön tulee olla tasa-arvoista ja mahdollistaa huoltajien osallistumisen toiminnan suunnitteluun ja arviointiin. Yhteistyöhön kuuluvat yhteiset keskustelut lapsen ja nuoren kasvusta ja kehityksestä, oppimisen ohjaamisesta ja oppilaan arvioinnista. Lisäksi yhteistyöhön kuuluvat koulun kehittämiseen ja toiminnan arviointiin osallistuminen. Yhteistyön tavoitteena on löytää koulun ja kodin keskinäinen luottamus kasvatuskumppaneina.

Kauhajoen kaupungissa käytettäviä yhteistyön muotoja kodin ja koulun välillä ovat:

- vanhempainkeskustelut esiopetuksessa
- vanhempainvartit/arviointikeskustelut perusopetuksessa
- vanhempainillat luokka- tai koulutasolla.
- vuosittain järjestettävät juhlat
- vapaaehtoistyö, johon voi osallistua vanhempainyhdistyksissä kasvatuskumppanuuden ja koulun tavoitteiden mukaisesti
- erilaisten teemapäivien ja tapahtumien yhteydessä
- lisäksi tiedottamista koulun ja kodin välillä toteutetaan:
  - sähköisenä tiedotuksena Wilman avulla
  - reissu-/reppuvihkon välityksellä
  - puhelimitse, sähköpostitse
  - tiedotteet

3.6. Poissaolot ja niiden seuraaminen

Perusopetuslain 35 § edellyttää, että ”oppilaan tulee osallistua perusopetukseen, jollei hänelle ole erityisestä syystä tilapäisesti myönnetty vapautusta.” Lisäksi sama lain 26 § määrää, että ”opetuksen järjestäjän tulee seurata perusopetukseen osallistuvan oppilaan poissaoloja ja ilmoittaa luvattomista poissaoloista oppilaan huoltajalle. Oppivelvollisen huoltajan on huolehdittava siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritettua.”

Myös lukiolaki (25§) edellyttää, että opiskelijan tulee osallistua opetukseen, jollei hänelle ole myönnetty siitä vapautusta.

Huoltajalla on velvollisuus ilmoittaa lapsensa poissaolosta ensimmäisen poissaolopäivän aikana. Jokaisella päiväkodilla, koululla ja oppilaitoksella on oma poissaoloseurantajärjestelmä (mm.

päiväkirja, Wilma) ja pelisäännöt, joiden mukaan toimitaan. Näistä järjestelmistä ja pelisäännöistä tiedotetaan huoltajia aina lukuvuoden alkaessa.

Lapsen ja nuoren poissaoloja seurataan systemaattisesti. Poissaolojen seuranta kuuluu jokaiselle lapsen ja nuoren kanssa työskentelevälle aikuiselle. Lapsen ja nuoren poissaoloja seuraa ensisijaisesti oma opettaja.

Poissaolojen seurannalla pyritään turvaamaan oppimisen jatkuvuus. Runsaiden poissaolojen on todettu olevan merkki esimerkiksi kiusaamisesta, elämäntilanteen eri kriiseistä, uupumisesta, terveydellisistä oireista, pelkotiloista ja päihteiden käytöstä, joihin oppilas- ja opiskelijahuolto reagoi.

Poissaolojen ilmetessä toimitaan seuraavasti:

1. KESKUSTELU oppilaan/opiskelijan kanssa välittömästi, kun poissaolo on havaittu; ensisijaisesti luokan-/aineenopettaja (luokanohjaaja / ryhmäohjaaja)
  - POISSAOLON SYYN SELVITTÄMINEN rakentavalla keskustelulla TAI Wilmasta seuraamalla
  - YHTEYS kotiin keskustelun pohjalta (soitto, Wilma, reissu-/reppuvihko)

JOS poissaolo on luvaton:

- Poissaolon korvaaminen
- koulunpäivän päätteeksi
- tekemällä lisätehtäviä tai muu aikuisen määrittelemä seuraamus

- Poissaolot jatkuvat - huoli kasvaa (→ katso Huolen käsittely -kaavio)

2. Oppilas-/ opiskelijahuoltoryhmän käsittely ja syiden selvittäminen yhdessä oppilaan ja huoltajien kanssa ja mahdolliset jatkotoimenpiteet
  - poissaolon heijastuminen arviointiin?
  - oppimisen edistyminen/vaikeus? → yhteys perheneuvolaan
  - muut mahdolliset haasteet → yhteys lastensuojeluun

3.7. Välitunnit

Perusopetuksessa välitunnit ovat valvottuja ja ne vietetään koulun alueella. Jokaisen koulun omissa pelisäännöissä on mainittu käytännöt valvonnasta ja välituntien vietosta. Koulun alueelta luvatta poistunut oppilas ei ole koulun vakuutusturvan piirissä.

3.8. Kouluruokailu

Opetukseen osallistuvalla oppilaalla on tarjottava jokaisena työpäivänä tarkoituksenmukaisesti järjestetty ja ohjattu, täysipainoinen ateria.

Terveydenhoitaja voi myöntää peruskouluikäiselle luvan kasvisruokavalion käyttöön keskusteltuaan asiasta oppilaan ja huoltajien kanssa. Erikoisruokavaliota noudattavalla tulee olla lääkärin-todistus, joka toimitetaan lastentarhanopettajalle, luokanopettajalle, -ohjaajalle tai ryhmäohjaajalle.

Ruokailulle asetettuja tavoitteita ovat:

- ruokailu vahvistaa jo opittuja ja hankittuja terveyttä ylläpitäviä ruokailutottumuksia ja hyviä tapoja sekä osaltaan jatkaa ravitsemuskasvatusta
- ruokailu on sosiaalinen tapahtuma, jossa oppilaita ohjataan aterioimaan hyviä ruokailutapoja noudattaen rauhallisesti ja viihtyisässä ympäristössä
- ruokailu tukee koulun ympäristökasvatusta ja kestävästä kehitystä

Vastuu kouluruokailun tavoitteiden toteutumisesta on kaikilla koulun henkilöstöön kuuluvilla aikuisilla ja oppilailla itsellään.

3.9. Koulumatkat

Perusopetuslain 32§ sanotaan: ”Jos perusopetusta tai lisäopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai lasten päivähoidosta annetussa laissa tarkoitettua päivähoidosta esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai päivähoidosta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai päivähoitoon. Perusopetusta, lisäopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus.”

Koulumatkojen osalta noudatetaan Kauhajoen kaupungin voimassa olevaa koulukuljetussääntöä.

3.10. Käyttäytyminen ja kurinpito

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskelu-ympäristöön (POL 29 § ja lukiolaki 2 §). Lisäksi oppilaan/opiskelijan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyvä asiallisesti (POL 35§ ja lukiolaki 21§, POL 36 § lisäykset)

Oppilaan tai opiskelijan menetellessä vastoin yhteisiä pelisääntöjä, koulun aikuinen puuttuu oppilaan toimintaan ensisijaisesti ja välittömästi

- puhuttamalla oppilasta välittömästi tapahtuneen jälkeen
- kasvatust keskustelun avulla.

Perusopetuksen oppilas, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan määrätä:

- työpäivän päätyttyä enintään tunniksi kerrallaan valvonnan alaisena suorittamaan tehtäviään
- kasvatust keskusteluun
- jälki-istuntoon enintään kahdeksi tunniksi tai
- hänelle voidaan antaa kirjallinen varoitus
- Jos rikkomus on vakava tai jos oppilas jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä jälki-istunnon tai kirjallisen varoituksen saatuaan, oppilas voidaan erottaa enintään kolmeksi kuukaudeksi. Kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen ovat kurinpitovälineitä. (POL 36§.)

Kauhajoella kirjallisen varoituksen antaa rehtori tai koulun johtaja kuultuaan huoltajia.

”Opetusta häiritsevää oppilasta voidaan määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka koulun järjestämästä tilaisuudesta.

desta. Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan taikka koulussa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi.” (POL 36§.)

Lukiokoulutuksessa (lukiolaki 26§) opiskelija, joka häiritsee opetusta, voidaan

- määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka oppilaitoksen järjestämästä tilaisuudesta.
- evätä opiskeluun osallistuminen enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen opiskelijan tai oppilaitoksessa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi tai opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi.

Opiskelijalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan antaa

- kirjallinen varoitus.
- Jos rikkomus on vakava tai jos opiskelija jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen varoituksen saatuaan, hänet voidaan erottaa oppilaitoksesta määräajaksi, enintään yhdeksi vuodeksi, sekä erottaa asuntolasta määräajaksi tai opintojen jäljellä olevaksi ajaksi. Edellä mainitut toimenpiteet ovat kurinpitorangaistuksia. (lukiolaki 26§.)

”Jos lukio-opiskelija on tutkimuksen alaisena rikoksesta, häneltä voidaan tutkimuksen ajaksi pitää oikeus opiskeluun, jos se opiskelijan tekemäksi epäiltyyn rikokseen tai siihen liittyviin seikkoihin nähden on perusteltua.” (lukiolaki 26§.)

3.11. Kiusaamisen vastainen toiminta

Kiusaamisen vastaisia koulun keinoja ovat mm. ryhmäyttäminen, asennekasvatus, kodin ja koulun yhteistyö sekä viihtyisän ja turvallisen oppimisympäristön luominen. Kiusaamisen ehkäisemisen keskeinen tavoite on saada oppilaat ymmärtämään, että kiusaaminen ei ole hyväksyttävää. Jos kiusaamista esiintyy, siihen puututaan välittömästi ja tilanne pyritään selvittämään perusteellisesti. Jokainen aikuinen puuttuu kiusaamiseen välittömästi ja ohjaa asian jatkoselvittelyn tarvittaessa kiusaamiseen puuttuvalle tiimille, joita kouluissa on muodostettu yksikön parhaaksi katsomalla tavalla (esim. KiVa- tai SOPU-tiimit). Oppilaita ohjataan tukemaan kiusattua ja osoittamaan kiusaajalle, että toiminta ei ole hyväksyttyä.

Kiusaamista on toistuva ja tahallinen henkinen sekä fyysinen loukkaaminen, joka tuntuu lapsesta ja nuoresta pahalta ja häiritsee hänen koulunkäyntiään. Hiljainen hyväksyminenkin on kiusaamista.

Esimerkkejä kiusaamisesta:

- Ruumiillista/fyysistä kiusaamista on esim. kamppaaminen, töniminen, tyrkkiminen, esineellä heittäminen ja kaikki muu käsiksi käyminen.
- Henkistä kiusaamista on esim. haukkuminen, eristäminen, syrjiminen, kiristäminen, tavaroitten varastaminen tai ottaminen ilman omistajan lupaa, nimittely, pakottaminen jne.

3.12. Koulukuraattoripalvelut

Koulukuraattoripalveluita on määritelty perusopetus- (31§a), lastensuojelu- (9§), kansanterveys- (14§) ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa (7, 15 ja 16 §). Työtä säätelee koululainsäädännön ja lastensuojelulain ohella muun muassa laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista sekä sosiaalihuoltolaki. Koulukuraattori noudattaa työssään sosiaalityön ammattieettisiä periaatteita.

Koulukuraattoripalveluilla edistetään koulu- ja opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä yhteistyötä opiskelijoiden perheiden ja muiden läheisten kanssa. Lisäksi tuetaan oppilaiden ja opiskelijoiden oppimista ja hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia. Koulukuraattoripalvelujen tavoitteena on ennakointi ja varhainen puuttuminen. Oppilaalle/opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti koulukuraattorin (tai koulupsykologin) kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun opiskelija, huoltaja, tai muu henkilö on sitä pyytänyt, jollei kyseessä ole yhteydenottajan neuvonta ja ohjaus, tai jos keskustelun järjestäminen on muusta syystä ilmeisen tarpeetonta. Kiireellisissä tapauksissa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä.

Koulukuraattoripalvelut jäsennettynä kolmeksi alueeksi:

Yksilö- ja asiakastyö: Yksilölliseen asiakastyöhön sisältyy oppilaiden koulunkäyntiin liittyvien ongelmien selvittelyä (kahdenkeskiset tukikeskustelut oppilaan/opiskelijan kanssa, neuvottelut koulun henkilöstön ja vanhempien kanssa, sosiaaliset selvitykset ja arvioinnit, tukitoimien suunnittelut, yhteistyö sidosryhmien kanssa, jatkotutkimuksiin ohjaaminen, asiakastyön kirjaaminen). Asiakastyöhön kuuluu myös oppilaan/opiskelijan yksilöllinen tukeminen sosiaalisessa kasvussa ja sosiaalisten ongelmien ratkaisemisessa (käyttäytyminen, sosiaaliset suhteet, ristiriitatilanteet kotona, koulussa tai vapaa-ajalla sekä tunne-elämä). Vanhempien ohjaaminen ja tukeminen heidän kasvatustyössään on osa asiakastyötä.

Työ kouluyhteisössä: Koulukuraattori osallistuu sosiaalityön asiantuntijana koulun oppilashuoltoryhmään ja muuhun moniammatilliseen oppilashuollon yhteistyöhön yksittäistä oppilasta, luokkaa tai koko kouluyhteisöä koskevilla asioilla. Koulukuraattorin työskentelymuotona voi olla esimerkiksi erilaisten ryhmäytämistuokioiden tai ryhmien vetäminen. Koulukuraattori osallistuu osaltaan yhteisön turvallisuuden ja hyvinvoinnin seuraamiseen ja ylläpitämiseen sekä oppilashuollon toimintamallien kehittämiseen.

Yhteistyö: Koulukuraattori osallistuu kodin ja koulun välisen yhteistyön kehittämiseen ja moniammatilliseen yhteistyöhön koulun ulkopuolisten palveluiden ja eri sidosryhmien työntekijöiden kanssa.

3.13. Psykologipalvelut

Perheneuvolassa käsitellään perheen ihmissuhteita, lasten ja nuorten kasvatukseen ja kehitykseen liittyviä kysymyksiä, ongelmia ja häiriöitä. Neuvola auttaa myös lasten koulunkäyntiongelmassa toimien yhteistyössä vanhempien ja opettajien kanssa. Toiminta on luottamuksellista ja palvelut ovat asiakkaille maksuttomia. Perheneuvola/koulupsykologi tekee psykologisia tutkimuksia ja arvioi oppimisvaikeuksia ja suunnittelee kuntoutusta. Psykologi on myös yhteistyössä erikoissairaanhoidon kanssa.

3.14. Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto

Koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa säättävät Kansanterveyslaki 626/2007 ja Sosiaali- ja terveysministeriön asetus 380/2009. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon päätehtävänä on lapsen ja nuoren kokonaisvaltainen terveen psyykkisen, fyysisen ja sosiaalisen kasvun ja kehityksen seuranta ja tukeminen eri elämänvaiheissa. Terveyskäsitteeseen sisältyy aina mielenterveys. Asiakkaina ovat lapset ja nuoret ja heidän perheensä.

Kouluterveydenhuolto

Kouluterveydenhuolto on tarkoitettu peruskoulun oppilaille ja siihen sisältyvät:

- oppilaan terveyden seuraaminen ja edistäminen mukaan lukien suun terveydenhoito
- kouluyhteisön ja -ympäristön terveellisyden ja turvallisuuden edistäminen
- yhteistyö muun opetus- ja oppilashuollon henkilöstön kanssa
- kodin ja koulun välinen yhteistyö
- terveydentilan toteamista varten tarpeellinen erikoistutkimus

Koko ikäluokan yksilöllisten terveystarkastusten ja niiden pohjalta suunnitellun terveysneuvonnan tulee muodostaa lapsen/nuoren ja perheen kannalta yhtenäinen ja saumaton jatkuva kokonaisuus. Koululaisia, opiskelijoita ja perheitä ohjataan valitsemaan terveyttä edistäviä elintapoja sekä opastetaan itsehoitoon.

Kouluterveydenhoitajalla on terveystapaaminen jokaisen oppilaan kanssa joka vuosi. Jokaisessa tapaamisessa käsitellään psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä pyritään tunnistamaan riskitekijöitä ja puuttumaan ongelmiin mahdollisimman varhain. Määräaikaissuunnitelmat tehdään kouluterveydenhuollon suunnitelman mukaan (esim. kasvu, ryhti, kuulo, näkö, HB, verenpaine, mielialaseula, nuorten päihdemittari)

Terveystarkastuksista 1., 5., ja 8. luokan tarkastukset ovat laajoja. Laajan terveystarkastuksen tekevät terveydenhoitaja ja lääkäri. Mukaan kutsutaan myös vanhemmat/ huoltajat. Laaja terveystarkastus tukee osaltaan kouluselviytymistä ja se toteutetaan yhteistyössä muun oppilashuolto- ja opetushenkilöstön kanssa. Laajassa terveystarkastuksessa toteutetaan moniammatillisesti lapsen tai nuoren terveydentilan ja hyvinvoinnin kartoittaminen sekä lapsen/ nuoren ja vanhempien osallisuus ja tasavertainen keskustelu. Terveystarkastuksen yhteydessä sovitaan palautteen antamisesta muille lapsen/ nuoren kanssa toimiville ammattilaisille.

Terveysneuvonnassa ja terveystarkastuksissa tulee tunnistaa lapsen, oppilaan, opiskelijan ja perheen erityisen tuen tarve mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja järjestää tarpeenmukainen tuki. Erityisen tuen tarpeen arvioimiseksi, tuen suunnittelemiseksi ja järjestämiseksi tehdään yhteistyötä kunnan eri toimijoiden kanssa mm. oppilas- ja opiskeluhuollon, lastensuojelun sekä tarvittaessa erikoissairaanhoidon kanssa.

Terveystarkastusten lisäksi oppilailla on mahdollisuus ottaa yhteyttä terveydenhoitajaan, kun häntä askarruttaa jokin asia. Kuuntelu, keskustelu, ohjaus ja neuvonta ovat keskeistä mahdollisten henkilökohtaisten ongelmien ja tuntemusten purkamisessa mm. kiusaaminen, yksinäisyys, kotihuolet, syömishäiriöt, masennus, jännittäminen, opiskeluvaikeudet, ihmissuhdeongelmat. Tilapäiset kivut ja säröt pienet sairaanhoidolliset toimenpiteet hoituvat kouluterveydenhuollossa.

Päihdevalistus, seksuaalisen kasvun tukeminen sekä ohjaus ja neuvonta seksuaaliterveys- ja ihmissuhdekysymyksissä kuuluvat terveydenhoitajan toimenkuvaan. Erilaisissa kriisitilanteissa (elämänkriisi, traumat, menetykset, avioerot perheissä) terveydenhoitaja on avainasemassa koululla. Hän kuuluu koulun kriisiryhmään.

Opiskeluterveydenhuolto

Opiskeluterveydenhuolto on jatkumoa äitiys-, lastenneuvola ja kouluterveydenhuololle.

Opiskeluterveydenhuoltoon kuuluu yhteistyössä koulujen ja koulutuksen järjestäjän kanssa

- opiskeluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden edistäminen
- opiskelijoiden terveyden ja opiskelukyvyn edistäminen
- terveyden- ja sairaanhoitopalvelujen sekä mielenterveyspalvelujen järjestäminen opiskelijoille mukaan lukien suun terveydenhuollon
- omalta osaltaan koko opiskeluyhteisön hyvinvoinnin varmistaminen

Tavoitteena on lisätä opiskelijan elämänhallinnan taitoja ja nostaa esiin opiskelijan terveet elämäntavat myönteisinä arkielämän voimavaroina.

Ensimmäisenä opiskeluvuonna on jokaisella opiskelijalla terveydenhoitajan tarkastus ja toisena opiskeluvuonna lääkärintarkastus yhteistyössä terveydenhoitajan kanssa. Tähän 2. opiskeluvuoden terveystarkastukseen sisältyy myös lääkärinlausunto terveydentilasta puolustusvoimia varten. Lisäksi lääkärin terveystarkastus tulee tehdä 1. opiskeluvuonna opiskelijalle, joka on erityisopetuksessa tai jolle terveydentilan ja opiskelukyvyn selvittäminen on tarpeellista opiskelualan tai tulevan ammatin vuoksi. Tarkastuksissa kartoitetaan opiskelijan kokonaisvaltainen hyvinvointi. Terveydentilaa arvioidaan myös opinnoista selviytymisen kannalta. Terveystarkastukseen sisältyy aina tasavertainen keskustelu ja ohjaus terveyttä edistäviin elintapoihin sekä opastus itsehoitoon opiskelijan omia voimavaroja tukien kunnioittaen opiskelijan yksilöllisyyttä ja itsemääräämisoikeutta.

Opiskeluterveydenhuoltoon kuuluvat mielenterveyshäiriöiden ja päihdeongelmien varhainen toteaminen, hoito ja tarvittaessa jatkohoitoon ohjaus sekä erityisen tuen tarpeen tunnistaminen mahdollisimman varhain sekä tarpeenmukaisen tuen järjestäminen. Ihmissuhdekysymykset, seksuaaliterveys ja ehkäisyneuvonta kuuluvat myös terveydenhoitajan tehtäviin.

Tarkastusten lisäksi opiskelijat voivat ottaa yhteyttä terveydenhoitajaan, kun mieltä askarruttaa jokin terveyteen tai hyvinvointiin liittyvä asia. Tämän vuoksi viikkoaikatauluun on varattu avovastaanottoaika. Terveydenhoitaja on koulun kriisiryhmän, jossa hänellä on tärkeä rooli.

3.15. Ehkäisevä päihdetyö

Opetussuunnitelman (2004) liitteenä ovat toimintamallit päihteiden käyttöön puuttumisesta kouluaihana. Kauhajoen kaupungilla on käytössä Suupohjan alueen ehkäisevän päihdetyön strategia koulu- ja nuorisotyöhön vuosille 2009 - 2012, jota kaupungin koulut käyttävät työkalunaan yhdessä yhteistyötahojensa kanssa.

(http://www.llky.fi/oppaat/paihdepalveluesitteet/koulujen_paihdestrategia.pdf)

3.16. Turvallisuus

Oppilaalla ja opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön (Lukiolaki 21§/POL 29§).

Kauhajoen kaupungilla on turvallisuus- ja pelastussuunnitelma, joka sisältää yleiset ohjeet päiväkodeille, peruskouluille sekä lukiolle. Jokainen yksikkö laatii tämän pohjalta oman turvallisuus- ja pelastussuunnitelman. Nämä suunnitelmat tulee tarkastaa yhdessä yksiköiden johtajien, pelastuslaitoksen, teknisen osaston ja sivistystoimen johtajan kanssa. Lisäksi suunnitelma tulee päivittää aina, kun tilanteet ja asiat muuttuvat.

Turvallisuus- ja pelastussuunnitelma käydään läpi lukuvuoden alussa henkilökunnan kanssa. Yksikön johtaja vastaa tästä toiminnasta. Suunnitelma tulee olla kaikkien nähtävillä toimintayksiköissä. Oppilaiden ja opiskelijoiden kanssa käydään läpi pelastus- ja turvallisuussuunnitelmaan liittyvät asiat aina (mm. toimintaohjeet, poistumistiet, hätänumero) lukuvuoden alussa elokuussa.

4. TOIMINTA KRIISITILANTEISSA

Kauhajoen kaupungilla on oma kriisisuunnitelma (ei www-sivuilla, osaksi salainen, yhteyshenkilö työpäällikkö) ja Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymällä on kriisiryhmä (www.llky.fi, linkki etusivulta).

Oman toimintayksikön kriisisuunnitelma ja -ryhmä

Jokaisella Kauhajoen kaupungin esiopetuspaikalla, ala- ja yläkoululla sekä lukiossa tulee olla päivitetty kriisisuunnitelma. Kriisisuunnitelma käydään läpi työkauden alkaessa yhdessä työyhteisön kanssa ja se tarkistetaan vuosittain ja päivitetään aina tilanteiden tai asioiden muuttuessa. Kriisisuunnitelmasta vastaa yksikön johtaja ja sitä voidaan päivittää yhdessä oppilashuoltohenkilöstön kanssa. Jokaisen työntekijän on tiedettävä, missä kriisisuunnitelma työpaikalla sijaitsee, uudet työntekijät perehdytetään suunnitelman sisältöihin.

Kriisitilanteita varten yksiköillä on hyvä olla ns. muistolaatikko, joka sisältää mm. kynttilälajalan, kynttilän, tulitikut, musiikkia, värssykirjan, valkoisen pöytäliinan ja maljakon.

Kriisisuunnitelman toimivuutta tulee harjoitella ja testata yhdessä yhteistyötahojen kanssa. Yksikön johtajalla on viime kädessä vastuu suunnitelman organisoinnista käytännössä.

5. OPPILAS- JA OPISKELIJAHUOLTOTYÖN ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN

Jokainen toimintayksikkö arvioi ja kehittää oppilas- ja opiskelijahuoltotyönsä toimintaa systemaattisesti. Arviointi toteutetaan vuosittain hyvissä ajoin ennen seuraavan lukuvuoden alkua.

Arvioitaessa oppilashuollon vaikuttavuutta tulee päättäjätasolla tutkia säännöllisesti päästötoimuksia, ilman jatko-opiskelupaikkaa jääneitä ja opintojen keskeytyksiä. Näiden lisäksi voidaan tutkia käytännön toimia, joita oppilas- ja opiskelijahuollossa on tehty esimerkiksi asiakasmääriä ja toimenpiteitä. Oppilashuollon vaikuttavuutta voidaan tutkia perehtymällä johto- ja koulutussella (koulun henkilökunta, oppilaat, huoltajat), esimerkiksi kouluterveys- ja kouluhyvinvointikyselyistä saatuihin tuloksiin ja kehittämällä toimintaa edelleen tulosten vaatimusten mukaisesti.

Yhteenvedon voidaan todeta, että oppilashuollon toimivuutta voidaan mitata erilaisin vaikuttavuuskriteereiden ja palvelutason avulla, prosessien toimivuuden tasolla ja osallisten kokemuksia ja tyytyväisyyttä mittaamalla, ei pelkästään oman toiminnan kriittisen arvioinnin kautta. Laadukkaana oppilas- ja opiskelijahuoltotyön edellytyksenä on jatkuva ja monella tasolla tapahtuva systemaattinen toiminnan arviointi sekä eri tasojen välinen joustava vastavuoroinen yhteistyö. Oppilas- ja opiskelijahuoltoryhmien ja päättäjien tulee jatkossa varata lukuvuoteensa aikaa toiminnan arvioinnille ja sitä kautta työn kehittämiseksi. Tuloksia tulee käsitellä oppilaiden, opiskelijoiden ja huoltajien kanssa yhteistyössä jokaisessa toimintayksikössä.

LÄHTEET

Hallintolaki (434/2003), 14§

Henkilötietolaki 523/1999 § 1, 3, 5, 6, 11 §.

Julkisuuslaki 24 §.

Kansanterveyslaki 66/1972, 626/2007, asetus 380/2009

Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 785/1992, 7-9 §.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä 159/2007, 10 §, 13 §.

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999, 24 §.

Lastensuojelulaki. 417/2007

Lukiolaki 629/1998, 478/2003.

Nivala, Elina (2006) Koulukuraattori nuoren maailmassa. Teoksessa Kurki, Leena & Nivala, Elina & Sipilä- Lähdekorpi, Pirkko. Sosiaalipedagoginen työ koulussa. Helsinki: Hakapaino Oy.

Oppilas- ja Opiskelijahuoltolaki 1287/2013

Perusopetuslaki. 628//1998, 477/2003.

Perustuslaki (731/1999)

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus 380/2009

Yhdenvertaisuuslaki

YK:n lasten oikeuksien sopimus, 12. artikla

LIITTEET

- oppilas- ja opiskelijahuollon lomakkeisto
  - o huolen kartoitus
  - o oppilaskohtaisen asian kirjaaminen
  - o lupa asioiden käsittelyyn